

SZÉKELYKERESZTÚR

TÁRSADALMI HETILAP,

Előfizetésidj: Egészévre 14, félévre 7 kor.
Egyes szám 40 fill. Kézirat vissza nem adatik

Szerkesztő, kiadó
SZABÓ KÁLMÁN.

Nyilt-tér, Hirdetés, Reklamhir szabott árban.
Kézirat szerda estig. Díjak előre fizetendők.

A nevelés hatalma.

A jelenlegi nevelési rendszer ismereteket tanít, aztán szabályokat állít fel, holott régi igazság az, hogy az embert legkevésbé sikerül tanítás által képezni. Tudni mindent tanítanak, de tenni semmit. Azt mondják, hogy hiszen ott az élet, tanít az mindenkit mindenre.

Ez ellen a tétel ellen azonban két erős kifogás van. Először az, hogy csak akkor tanít az élet, mikor már rég tudni kellene, s ez oknál fogva késő korig tanonc marad mindenki és többnyire csak akkor tanul meg élni, mikor már az élet erőiből kisiklik, s a mit tanult, azt jobbára a saját kárán tanulta. A második kifogás pedig az, hogy tanít ugyan az élet, de többnyire ferdeségeit, fonákságait, tévedéseit és rosszaságait tanítja, legalább száz ténye közül kilencven bizonyára ezek sorozatába való, annak aztán igen természetes következménye az ivadékok fokenként haladó romlottsága valósi, társadalmi és polgári erkölcsök szempontjából.

Az ember első napjától fogva, amint érzékeit a külvilágnak feltárja, azonnal kezdődik képződése, s e pillanattól fogva a benyomások végtelen sorozata idomitja testét és lelkét egyaránt. A benyomások folytonos folyamatának összege idomitja tehát, vagy ha úgy tetszik, neveli az embert arra, hogy egyesek, vagy egész ivadékok erre, vagy arra a célra, ilyenekké vagy olyanokká képeztesse, nincs egyébre szükség, mint hogy az élet viszonyainak

megfelelően rendeztesse, mert ettől az elrendezéstől nemcsak a maguk boldogulása hanem a nemzetnek jóléte is függ.

Ismervén az embernek, mint egyénnek a nevelés által elérhető tökéletesbülését, ha az ember önjavát munkálni akarja szükséges, hogy magát az élet nagy útjára már ifju éveiben mindazokkal a tulajdonságokkal kellően felszerelje, melyek útja virágzóvá tételéhez szükségesek.

Ha elismerjük, hogy az embert az életen át érő minden benyomás képezi és neveli, azért szükséges, hogy mind a magán mind a nyilvános élet akként irányittassék, hogy minden benyomás az ember javulására, nemesbülésére és tökéletesbülésére alkalmas legyen, mert az embert az élet képezi és nem az iskola.

Ebből az következik, hogy a mint csak lehetséges szaporítani kell majd azokat az intézményeket, melyek képessé tehetik az ifjúságot, mindkét nembelieket, hogy a gyakorlati élettel szemben sikerrel helytállhassanak; másrészt meg otthont kell adni az erkölcsiségnek a családban, mert maga a nemzet nem egyéb egy nagy családnál, mely erkölcsösségeit az őt alakító szűkebb családok erkölcsiségiből meríti.

Ezekre tanít s mutat reá az élettudomány.

Uri ruhákat	csinosan, olcsó árért
	készítetek
Székelykeresztúron Népbank melletti üzletben	
Szives pártfogást kérek HORVÁTH GERGELY	
férfiszabó.	

Vegyesek.

1919. május 18.-án délután

Jaeger gyógyszerár nyitva.

Éjjeli inspecció is ott tartatik.

Halálozás. Kálmán Lajos fiattfalvi birtokos 74 éves korában rövid szenvedés után e hó 10.-én elhalálozott. Özvegye: sz. Kertész Rebeka, leányuk: Róza, férjével: ujszékelyi birtokos Gyarmathy Lajossal s gyermekeikkel: Lajos és Endrével, valamint az elhunytak testvérei s azok révén való rokonsága: Kálmán Mózes és neje szül. Gyarmathy Juliánna, Kálmán Rebeka és férje Ferentzi Mihály, Kálmán János s ennek gyermekei: Juliska, Róza, Anna és János, hozzájoktartóikkal gyászolják a tisztességben élt és abban elhunytat.

A közlélmzési hivatal a régi adóhivatal helyiségéből, — mely hivatal városunkban a volt helyén a napokban mint hirlík, megint megnyílik, — a Casinó épületébe lett áthelyezve.

A pénzügyörség 10.-én működését megkezdte.

Évzáró vizsgák. Unitárius főgimnáziumunknál vizsgálat a rendes tanulók részére nem lesz. Az évzáró június 6.-án tartatik meg. A magán tanulók vizsgálata június 11.-én kezdődik. Az írásbeli érettségi máj. 26—28.-án, a szóbeli június 16—17.-én.

A tanítóképzőben a vizsgák máj. 19.-én kezdődnek s a szóbeli képesítővel júni. 4.-én végződnek.

A polg. leányisk. vizsgáit máj. 24.-én kezdi meg. Magántanulók vizsgálata máj. 26—28.-án.

Áll. el. iskolánknál a vizsga május 20.-án lesz.

A róm. kath. iskolánál

Az előljáróságok figyelmébe.

Marhalevél hiányát pótló »Igazolványok« és az »Utazási igazolványok« könyvnyomdában beszerezhetők. Szabó Kálmán.

Nagyobb birtok eladások történtek vidékünkön. Gróf Norman szederjesi birtokát magyarfeleki és szászkezdí románok és szászok vetették meg. — *Gagyban* a volt Szent-Királyi birtokot utóbbi tulajdonosa: Rosmann Jenő e hó 11.-én adta el.

A múlt évben járásunk közeli vidékének tanítói tanítványaikkal ének- és tornaversenyt re-

dezték s akkor úgy tervezték, hogy a versenyek minden évben megtartassanak. — A sors ez évről törölte a tervet. Nó talán jövő évben! . . .

A fagyos szentek napjai bajt okozás nélkül multak el. — A hó első hetének komor napjai, havazása, mint a gazdák mondják: jó volt a tul kövéren fejlődött kalászosokra, mert a fejlődést hátráltatta s nem fognak megdőlni időnek előtte. — Határaink dúsak, sokra biztatóak.

A hétről.

Városkánk szegény e hétben
Esetképpen történtben.

Szombaton szünetünk leve,
Miről nem tudtunk eleve.
Csak pénteken adták hírül:
Holnap nagy szünetre készülj!
A pénzügyörök vasárnap
Fegyverrel munkába álltak.

Hétfőn, Casinónk jött sörba,
Egy szobába lett zsufólva —
Nem volt pardon, mind hiába
Esett minden apelláta.
Közlélmzés iroda
Rekviráta magát oda.
Majd jöttek a fagyos szentek,
Kik bajjal elkerültenek.

Mult számbani felszólalás
Csütörtökön látott hatást:
Postaládák ürittetek,
Vén levelek utra mentek. . . .
A nagy közönség nevébe'
Elismerés szól itt, érte!

Pénteken gabonaosztás
Került soron, majd megint más
Fordulat: Közfogyasztásra
Egy híján husz, nagy marhára
Parancsot kapott a város
Hogy vedd s honnan? vitatárgy most

A mi baj, az bajnak maradt,
Sokaknál a kedv elapadt,
Pedig az sem volt bővében
Szomorúság él széltében . . .
Baj közül említek egyet
A mely legyür mindeneket.
Miatta kín útját járom,
Messzi elkerül az álom,
A nyelvem szárazon kopog,
Fejem szédül, gyomrom korog,
Nincsen kedvem semmihez se,
Egye meg a fészkesfene!
Mindennél inkább kívánom
Füstölni s jaj, nincs dohányom!
Mi kín ez? tudja Pál, János,
Ha nincs dohány s ő dohányos!

A Holdfény.

A holdról szóló tudomány egyik legérdekesebb, bár legnehezebb fejezete a holdfényvel foglalkozik.

Itt elsősorban a teli hold fényerőssége érdekel bennünket. Ennek mérése dr. Gráftól, a hamburgi csillagvizsgáló obszervátorától származik, aki há-

rom tiszta holdvilágos éjjelen át végezte a mérési munkát s azt találta, hogy a hold úgy világítja meg a föld felületét, mint 0.25 normál gyertya 1 m. távolságból. Ez az eredmény egyezik régebbi mérésekkel.

A hold által visszavert napfényt mi egészen sárgának találjuk. Hogy miért éppen sárga, arra nem olyan egyszerű a válasz.

Richárz marburgi tanár a következőképen próbálta ezt megmagyarázni:

A hold felületén talán nagyon sok sárgás vas-hidroxid, melytől a visszavert fény sárgás színeződést nyer. De lehetségesnek, sőt valószínűbbnek tartja azt, hogy a sárga színt a levegő, mint zavaros közegen való áthatolás idézi elő. Ennek azt vehetni ellene, hogy a közvetlen napfény is áthatol ugyanazon a levegő rétegen és mégis fehér marad. Erre azonban azzal válaszol Richárz, hogy a közvetlen napfény hasonlíthatatlanul erősebb és hogy a nagyon intenzív sárgát a szem fehérnek érzi.

A holdnak nappal mutatkozó halvány fehér színt fehér és kék színekből összetettnek gondolhatjuk. Az ég kék színe, a mi szintén a levegő zavarosságának következménye, egyesült a holdfény sárga színével, úgy, hogy a hold a nappali égen szükségképen fehérnek mutatkozik, ha az ég kék színe nem túl erős.

Olyankor, mikor a hold csak keskeny sarló alakjában látszik a reggeli vagy esti égbolton, tiszta időben és jó szemmel a közvetlen napfény által erősen megvilágított sarló mellett gyenge szürkés fényben megláthatjuk a holdkorong megvilágítatlan részét is.

A hold éjjeli felének ez a halván világitása nem egyéb, mind „földfény“ amint azt már Lionardo da Vinci felismerte. Ilyenkor ugyanis a föld a napsugarak által megvilágított félgömbjét egészen a hold felé fordítja s a naptól kapott fényből oda is ver vissza valamit.

Ugy kell tehát gondolnunk, hogy amint a hold megvilágítja a földet, úgy a föld is megvilágítja a Holdat, de sokkal nagyobb fénytömeggel; a föld 14 teli holdnyi fénytömeggel világítja meg a holdat. A napfény háromszoros visszaverődése Nap — Föld — Hold — Föld miatt természetesen sokat veszít erejéből, amit a Földfény gyenge szürkességéből látunk.

A legrégebb és szinte kiirthatatlan babonák közé tartozik ama hit, hogy a Hold befolyással van az időjárás szeszélyeire. Megállapították ugyan, hogy a Hold vonzása a földi légkörben is idéz

elő apály, dagály jelenségeket, melyek gyenge barométer ingadozásokban mutatkoznak.

A forró égöv alatt, ahol nagyon egyenletes a légnyomás, ezeket a Hold állásától függő légnyomás ingadozásokat 0.2 mm.-nek találták. Ujabban Wegener marburgi meteorológus a mi földrajzi szélességünk alatt is ki tudott mutatni hasonló barométer ingadozásokat.

Ezeknek a parányi ingadozásoknak azonban semmi befolyásuk sem lehet az időjárásra. A tudománynak ezek a megfigyelései legalább gyengén megerősíteni látszanak a régi babonát, a holdállás és az időjárás közötti összefüggésről.

(Folyt. köv.)

Naptári és vásártartási rész.

	Nap:	Névnap:	Hold:
Május	17 Szombat	Ubold	
	18 Vasárnap	Felix h.	
	19 Hétfő	Ivo p.	
	20 Kedd	Bernát	
	21 Szerda	Szilárd	
	22 Csütörtök	Julia sz.	Holdfogyta.
	23 Péntek	Dezső	
	24 Szombat	Janka	
	25 Vasárnap	Orbán	
	26 Hétfő	Fülöp	
	27 Kedd	János	
	28 Szerda	Vilmos	
	29 Aldozó csütörtök	Miksa	Ujhold.
	30 Péntek	Ferdinánd	
	31 Szombat	Ella	

Olvasóinkat érdekelhető országos vásárok

Május hónapban:

— 17. Beszterce. — 19. Kibéd. — 20. Mikeszásza, 25. Székelykaál. — 30. Zetelaka, Erzsébetváros, Nagyajta

	Nap:	Névnap:	Hold:
Junius	1 Vasárnap	Nikodém	
	2 Hétfő	Heléna	
	3 Kedd	Ödön	
	4 Szerda	Quirin	
	5 Csütörtök	Bonifác	Első negyed.
	6 Péntek	Norbert	
	7 Szombat	Róbert	
	8 Vasárnap. Pünkösöd	Medárd	
	9 Hétfő Pünkösöd	Félix	
	10 Kedd	Margit	
	11 Szerda	Barnabás	
	12 Csütörtök	F. János	
	13 Péntek	Pád. Antal	Holdtölte.
	14 Szombat	N. Vazul	
	15 Vasárnap	Vida M.	

Orsz. vásárok júniusban:

2. Bözöd. — 4. Szászváros. — 5. Csikszereda. — 12. Gyalakuta, Fogaras. — 13. Almakerék, Barót, Kolozsvár. — 15. Gyergyószentmiklós. Nagybacon — 16. Etéd — 23. Székelyudvarhely, Marosvásárhely, — 24. Segesvár, Makkfalva, Alsórákos, Csikkarcfalva — 27. Szerdahely, Maroskece. — 28. Kápolnásoláhfalva — 30. Nagydisznód, Csikszépviz.

Kellően iskolázott megfelelő *fiu* avagy *leány* tanulónak könyvnyomdámba előnyös feltételek mellett felvétetik. — Helybeliek elsőbbségben. Szabó Kálmán.

Ha igazán kellemesen
akar mulatni
hozassa meg a most
legújabbban megjelent

Ujvári telefonál

cimű kétoldalas, tréfás
kacagtaó hanglemezt

Ára: 6 darab ócska,
lejátszott hanglemez.

Ezen lemez pénzért
nem kapható.

Ujvári Károly e lemezen
ugyancsak megkacagtatja
a hallgatóit.

Elejétől végig holtra neveltető!
Kizárólag csakis

W Á G N E R

„Hangszernagyáruház”-nál
Budapest, József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18.

Telefon: József 35—92.

Beszélőgépek 200 koronától 1000 koronáig.
Képes dalszöveges lemez-, hangerárjegyzék ingyen.

Mi a spiritizmus ?!

Világosan megismerheti azt a
„SZELLEMI KÖZLEMÉNYEK”
elolvasása által.

Megrendelhető:

SZABÓ KÁLMÁN
könyvkereskedésében
Székelykeresztúron

7 füzetből áll.
Ára 2 K 10 fill.

SZABÓ KÁLMÁN
KÖNYVNYOMDÁJA, KÖNYVKÖTÉSZE,
KÖNYV-, PAPIR-, IRÓSZERKERESKEDÉSE
SZÉKELYKERESZTÚR.

Névjegyek, családi kártyák, gyászlapok, falragaszok stb. stb.

lehető gyorsan készíttetnek.

Ny. Szabó Kálmán könyvnyomdájában Székelykeresztúr.